

סובל — שהוא בבחינת תנוך לווין של סוף העשור הזה — שעה ששיריו מושרים בפי דורה חבקיך כמו היתה טרובדורה של הזמר הישראלי.

החיים כמשל

„תסביך גמלים“

„רציתי לראות מילחמה בין בני-אדם ולכן נפגתי אתם. שניהם ישבו בהפקרות נוחה ואני הצטמצמתי ככל האפשר מאחורי ריהם. לבושם הקרבי של השטחים היה חדש בעיני, הכול היה חדש...“ במילים אלה פותח הסופר דן בן-אמוץ את סיפורו הגמל והניצחון. הנחשב אחד מהישגי הספרות החשובים ביותר של „דור ה' פלמ"ח“ מתוך שהוא מתמודד התמודדות סיפרותית של ממש עם בעיות הנפש של דור זה, שסופרים כה רבים מטעם, המכונים סופרי דור הפלמ"ח, פעלו והשחיתו לריק מיליוני מילים על-מנת להוכיח שלא היו לו כל בעיות נפשיות.

בהמשכו של הסיפור כותב בן-אמוץ: „תמיד רציתי להרגיש את המילחמה, רציתי לחוש את הפחד החלקלק, להבין את מלאכת ההריגה, לרדת את אמת הדברים האובדים מאיתנו ולשאוג ככולם עם כולם: „יצאנו!“, את כל אלה לא ידעתי עדיין.

„הרובה היה בידי. טענתי אותו וכיוונתי כוהירות לאחד מעלי הצבר הסמוכים. פתח. מימינו, במרחק של כ-250 מטר, רעה גמל צעיר. הוא התהלך לו בשלווה ניצחת בים השינאות הגדולות, בין אשד היצרים החזקים עד כדי אימה והעלה גירה כיודע-כול. פעם בפעם היה מרכיב את צווארו האציל, מנשאה ראשו בין ה' עשבים הירוקים ומעלהו גבוה-גבוה אל לב השמים המוכרים לי כל-יחד. הוא היה יפה, הגמל הזה — גמל-המרחבים.

„דפוק בגמל! הציע הסרן ולא חיך. „הורדתי את הרובה מכתפי ואחרי רגע העליתו שוב. ידעתי שלי אסור לסרב. פחתי שטרובי עלול להתפרש כפחד. לא לירות בגמל יכול להרשות לעצמו רק מי שהרז לפחות בני אדם. ידעתי שבתוך-דרכי אני רוצה לירות במשהו חי. אולי כדי לראות את המעבר הפתאומי שבין החיים והמוות, אולי כדי להתרומם יותר אל מידת פסקנותו של אלהים ולרדת, כי אנוש כמוני יכול לחרוץ על משהו את המוות עליידי הבל מחשבה אחת או נקיפת אצבע ממש...“

במהלך הסיפור מחטיא המחבר את הירייה הראשונה בגמל, הירייה שבעורתה הוא מנסה להמחיש את גבריותו, בבחינת סאתירה עוקצנית על „תסביך הגבריות“ של הצבר:

„אך לולא פחדתי לפחד, לולא הייתי זר כל כך בגוף המילחמתי הייתי אומר: אולי: „לא, אבל לא רציתי להיות רגיש. רציתי להיות כמוהם, כמו כולם. לא כדאי לחשוב על זה, חשבתי, ולחצתי על ההדק.

דן בן-אמוץ רציתי לראות מילחמה...

„הגמל המשיך להתפלל לשמים. רק לרגע הרתיע את ראשו, דומה למשמע זימזום הכור, ואחר המשיך ללעוס את קוציו, לפסוע בשלווה ולהרכיב מפעם לפעם את ראשו אל העשבים הרכים. „לא פגעת, קבע הסרן וחיכה. „אלי הגדול, נשמתי. מטרה כה גדולה ובמרחק של 250 מטר ולא פגעת, חשבתי ככלימה. נעלפתי ממש. הכנסתי מהר כדור

בעייתיות שאותו שופט צבאי התעלם ממנה — ואני נוטה להניח שעשה זאת מתוך אי-ידיעה ולא מתוך בורות — שעה שהיא מציגה, בצורה הבוטה ביותר, תמונה של אימים ופחדים מקובלים בארץ הזאת. אימים ופחדים שאינם ניתנים לפתרון בחמישה חודשי מאסר ועוד חמישה חודשי מאסר על-תנאי, ואם כך הדבר, מוטב שהתביעה הצבאית תעמיד לדין את

5 חודשי מאסר לחייל שהרג גמלים לשעשוע להגנתו בדה מליבו סיפור על „תסביך גמלים“ שרודף אותו מאז ילדותו

הסיפרות הישראלית על הריגת גמל, חמור ועוד כמה בעלי-חיים.

שני, כיוונתי היטב, עצרתי את הנשימה, חדלתי לנשום, לא נשמתי ו... ירייה.

„הפעם נפגתי, כפי הנראה, שכן זיקר הגמל פתע את צווארו והחל פוסע בעגול כשהוא מתחבט כרגליו הרכות. הוא לא ניסה לברוח. הוא לא ידע לאן. הוא רק ידע שעליו לרוץ, וכך רץ בלי מטרה ובעגול סביב עצמו, עד שבכרתי פקו וראשו צנח קומעה ורק אז נעצר והחל ללרום לאיטה, ככורע תחת מקל מכריכו. ראיתו אופף רגליים תחתיו ושולח את צווארו הנאה אל מול השמים התמימים. וכך נשאר קפוא-אתנועה, ללא זמזום, וחיכה. „חיתי לשמוע את דברי הסרן. ידעתי שידבר.

„תגמור אותו כבר! אמר בתירעומת. אתה לא רואה שהוא סובל? תן לו כדור כראש...“

את הסיפור נועל דן בן-אמוץ במילים: „מעולם לא הרגתי גמל לפני כן, אמרתי כשזוננו מהמקום. „גמרתי אותו בשלושה כדורים. זה לא רע, מה? “

5 חודשי מאסר. לפני שבוע פורסמה בכרוניקה העיתונאית הידועה הבאה: „חייל שהואשם בכינת-הדין הצבאי במחוז הדרום בהריגת שני גמלים, טען אתמול להגנתו כי הוא סובל מתסביך גמלים ופחד מהם מילדותו.

„הואשם סיפר לשופטים כי כשהיה ילד תקף אותו גמל, ומאז אינו יכול להשתחרר מהאימה שמטיל עליו בעל חיים זה. בגלל תסביך זה, טען החייל, ירה בשני הגמלים והרג אותם...“

„שופטי בית-הדין, שכראשם ישב פנוי אלוף יורם גליון, קבעו בהחלטתם כי ה' ראשם כרה את הסיפור על הגמל שתקף אותו בילדותו. הריגת בעלי חיים מתוך ששעשוע קבע ביה"ד היה מנעשה מחפיר... החייל שהואשם בחבלה כבהמות, נידון לחמישה חודשי מאסר כפועל ולחמישה על תנאי.“

מי זקוק לסיפורות? דן בן-אמוץ, בסיפורו זה, אינו יוצא-דופן. היו עוד סיפורים בני אותו דור, שעסקו בטביחת בעלי-חיים. ידוע ביותר הוא סיפור של ניסים אלוני, שבו כתב בין השאר: „הרים יפתי את רובהו, השעינו על כתפו וירה בחמור. הירייה שכוונה אל מצחו של החמור, החטיאה ופגעה ברגלו והחמור החל מדרה וסובב במקומו כסביבון, ויפתי סובב אף הוא מסביבו. טען רובהו בשנית וכיוונו אל מצחו של החמור. דומה שבמחוו של החמור התעורר משהו והוא החל מניע את ראשו אילך ואילך, ואולם כשרם הספיקו לרוץ אליו ירה בו יפתי שנית והחמור נזדעזע וזרם דם שטף ממיצחו...“

(רדיו) במגאזין לתרבויות שכוז תורם את שלו להרחקת קהל צרכני התרבות הישראליית מתרבותם, ומוסיף לתחושה שנעשה כאן ניסיון להדיק נוצת טוסס על גבו של חרדון.

בזמך

„מושג“ 2

תחת הכותרת „ניירות (יהושע) נוישטיין“ פירסם מבקר האמנות הניו-יורק רובינז פיינקס-וויטן מאמר על 14 עמודי המגאזין ארט-סמגאזין תמונות מחיי האמנות בארץ. בין השאר מציין המבקר: „הסתובבתי בין מוצגי מוזיאון תל-אביב, נחמד לעיתים קרובות מהובל שנאסף שם בשמה של האמנות הישראלית המודרנית... יש תיקוה — השחילה לי שיחה סווי אבן, בסיגנון דיבורה הדחילי — כי ייתכן (שערכים אסתטיים גבוהים) ימשיכו אל תוך הדור הבא (כל זה בהקשר של שיחה על-אודות דטרמיניזם מ' מדיח)...“ על מינוי המחודש של ח"כ יהושע רבינוביץ, לשעבר שר-האוצר, כיושב-ראש הדיקטטוריון של „קרן תל-אביב לסיפרות ולאמנות“ אמר משורר ירושלמי נודע: „עכשיו רבינוביץ ידאג לפיחות וזחל בסיפרות ובאמנות בתל-

יהושע רבינוביץ פיחות וזחל תרבותי...

אביב, ואולי הוא יביא לבסוף מהפך כל-שהו הרי יש לו ניסיון דיבר...“ כתבי עת חדש לאמנות. במתכונתו של כתבי העת ז"ל חושג שנערך בזמנו בידי ה' מבקר אדם ברוך, עומד לראות אור בי קרוב. עם עורכי כתבי-העת החדש נמנים מ'כאל סג"ר-כהן, שהשלים באחרונה את לימודי האמנות שלו בארצות-הברית, ורפי רייפר / על הפסקת ייצורו של חומר כימי, אחרי שהתברר כי הוא גורם לעקרות אצל העובדים, הגיב אורי פלג ב'חמסירו של יום' שבו התייחס לסיפרות העברית: „בבאר-שבע חוסל במהירות / כימיקל הגורם לעקרות. / לוא יפסק גם עכשיו / השימוש הנרחב / של החומר הזה בסיפרות! “